

بِسْمِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

دانش‌پژوه گرامی
لطفاً قبل از مطالعه کتاب به
درست‌نامهٔ مندرج در انتهای
کتاب مراجعه کنید.

مجموعه پرسش‌های چهارگزینه‌ای طبقه‌بندی شده آیین دادرسی مدنی

مؤلف: دکتر رحمان عمروانی

انتشارات چتر دانش

فهرست

بخش اول: سؤالات

کلیات	۱۴
باب اول: در صلاحیت دادگاهها	۲۱
فصل اول: در صلاحیت ذاتی و نسبی دادگاهها	۲۱
فصل دوم: اختلاف در صلاحیت و ترتیب حل آن	۳۴
باب دوم: وکالت در دعاوی	۴۰
باب سوم: دادرسی نخستین	۵۰
فصل اول: دادخواست	۵۰
مبحث اول: تقدیم دادخواست	۵۰
مبحث دوم: شرایط دادخواست	۵۰
مبحث سوم: موارد توقیف دادخواست	۵۲
مبحث چهارم: پیوستهای دادخواست	۵۵
فصل دوم: بهای خواسته	۵۵
فصل سوم: جریان دادخواست تا جلسه رسیدگی	۶۵
مبحث اول: جریان دادخواست	۶۵
مبحث دوم: ابلاغ	۶۷
مبحث سوم: ایرادات و موانع رسیدگی	۷۶
فصل چهارم: جلسه دادرسی	۸۹
فصل پنجم: توقیف دادرسی و استرداد دعوا و دادخواست	۱۰۱
فصل ششم: امور اتفاقی	۱۱۱
مبحث اول: تأمین خواسته	۱۱۱
۱- درخواست تأمین	۱۱۱
۲- اقسام تأمین	۱۲۱
مبحث دوم: ورود شخص ثالث	۱۲۴
مبحث سوم: جلب شخص ثالث	۱۲۸
مبحث چهارم: دعوی متقابل	۱۳۲
مبحث پنجم: اخذ تأمین از اتباع دولتهای خارجی	۱۳۶

فصل هفتم: تأمین دلیل و اظهارنامه	۱۳۷
مبحث اول: تأمین دلیل	۱۳۷
مبحث دوم: اظهارنامه	۱۳۸
فصل هشتم: دعاوی تصرف عدوانی،	۱۳۹
ممانعت از حق و مزاحمت	۱۳۹
فصل نهم: سازش و درخواست آن	۱۵۰
مبحث اول: سازش	۱۵۰
مبحث دوم: درخواست سازش	۱۵۳
فصل دهم: رسیدگی به دلایل	۱۵۳
مبحث اول: کلیات	۱۵۳
مبحث دوم: اقرار	۱۵۶
مبحث سوم: اسناد	۱۵۸
الف- مواد عمومی	۱۵۸
ب- انکار و تردید	۱۶۰
ج- ادعای جعلیت	۱۶۳
د- رسیدگی به صحت و اصالت سند	۱۶۷
مبحث چهارم: گواهی	۱۷۰
مبحث پنجم: معاینه محل و تحقیق محلی	۱۷۴
مبحث ششم: رجوع به کارشناس	۱۷۶
مبحث هفتم: سوگند	۱۸۰
مبحث هشتم: نیابت قضایی	۱۸۳
فصل یازدهم: رأی	۱۸۳
مبحث اول: صدور و انشاء رأی	۱۸۳
مبحث دوم: ابلاغ رأی	۱۸۸
مبحث سوم: حکم حضوری و غیابی	۱۸۸
مبحث چهارم: واخواهی	۱۹۰
مبحث پنجم: تصحیح رأی	۱۹۸
مبحث ششم: دادرسی فوری	۱۹۹

۲۰۸	باب چهارم: تجدیدنظر
۲۰۸	فصل اول: احکام و قرارهای قابل نقض و تجدیدنظر
۲۰۸	فصل دوم: آرای قابل تجدیدنظر
۲۱۳	فصل سوم: مهلت تجدیدنظر
۲۱۴	فصل چهارم: دادخواست و مقدمات رسیدگی
۲۱۸	فصل پنجم: جهات تجدیدنظر
۲۲۹	باب پنجم: فرجام‌خواهی
۲۲۹	فصل اول: فرجام‌خواهی در امور مدنی
۲۲۹	مبحث اول: فرجام‌خواهی و آرای قابل فرجام
۲۳۳	مبحث دوم: موارد نقض
۲۳۶	مبحث سوم: ترتیب فرجام‌خواهی
۲۳۷	مبحث چهارم: ترتیب رسیدگی
۲۳۷	مبحث پنجم: مهلت فرجام‌خواهی
۲۳۷	مبحث ششم: اقدامات پس از نقض
۲۴۲	مبحث هفتم: فرجام تبعی
۲۴۲	فصل دوم: اعتراض شخص ثالث
۲۵۲	فصل سوم: اعاده دادرسی
۲۵۲	مبحث اول: جهات اعاده دادرسی
۲۵۵	مبحث دوم: مهلت درخواست اعاده دادرسی
۲۵۶	مبحث سوم: ترتیب درخواست اعاده دادرسی و رسیدگی
۲۶۳	باب ششم: مواعد
۲۶۳	فصل اول: تعیین و حساب مواعد
۲۶۶	فصل دوم: دادن مهلت و تجدید موعد
۲۶۷	باب هفتم: داوری
۲۸۱	باب هشتم: هزینه دادرسی و اعسار
۲۸۱	فصل اول: هزینه دادرسی
۲۸۳	فصل دوم: اعسار از هزینه دادرسی
۲۸۵	باب نهم: مطالبه خسارت و اجبار به انجام تعهد

۲۸۵ فصل اول: کلیات
۲۸۵ فصل دوم: خسارات
۲۸۶ فصل سوم: مستثنیات دین
۲۸۸ باب دهم: قوانین مرتبط
۲۸۸ قانون دیوان عدالت اداری
۲۹۵ قانون شوراهای حل اختلاف
۳۰۳ قانون اجرای احکام مدنی
۳۲۰ قانون حمایت خانواده
۳۲۴ قانون نظارت بر رفتار قضات
۳۲۸ قوانین مرتبط با ثبت اسناد و املاک
۳۳۲ سایر قوانین

بخش دوم: پاسخنامه

۳۳۵	کلیات
۳۳۹	باب اول: در صلاحیت دادگاهها
۳۳۹	فصل اول: در صلاحیت ذاتی و نسبی دادگاهها
۳۴۶	فصل دوم: اختلاف در صلاحیت و ترتیب حل آن
۳۵۰	باب دوم: وکالت در دعاوی
۳۵۵	باب سوم: دادرسی نخستین
۳۵۵	فصل اول: دادخواست
۳۵۵	مبحث اول: تقدیم دادخواست
۳۵۵	مبحث دوم: شرایط دادخواست
۳۵۶	مبحث سوم: موارد توقیف دادخواست
۳۵۷	مبحث چهارم: پیوستهای دادخواست
۳۵۸	فصل دوم: بهای خواسته
۳۶۵	فصل سوم: جریان دادخواست تا جلسه رسیدگی
۳۶۵	مبحث اول: جریان دادخواست
۳۶۵	مبحث دوم: ابلاغ
۳۷۰	مبحث سوم: ایرادات و موانع رسیدگی
۳۷۷	فصل چهارم: جلسه دادرسی
۳۸۴	فصل پنجم: توقیف دادرسی و استرداد دعوا و دادخواست
۳۹۰	فصل ششم: امور اتفاقی
۳۹۰	مبحث اول: تأمین خواسته
۳۹۰	۱ - درخواست تأمین
۳۹۵	۲ - اقسام تأمین
۳۹۶	مبحث دوم: ورود شخص ثالث
۳۹۸	مبحث سوم: جلب شخص ثالث
۴۰۰	مبحث چهارم: دعوی متقابل
۴۰۳	مبحث پنجم: اخذ تأمین از اتباع دولتهای خارجی
۴۰۳	فصل هفتم: تأمین دلیل و اظهارنامه

۴۰۳	مبحث اول: تأمین دلیل
۴۰۳	مبحث دوم: اظهارنامه
۴۰۴	فصل هشتم: دعاوی تصرف عدوانی،
۴۰۴	ممانعت از حق و مزاحمت
۴۰۹	فصل نهم: سازش و درخواست آن
۴۰۹	مبحث اول: سازش
۴۱۱	مبحث دوم: درخواست سازش
۴۱۱	فصل دهم: رسیدگی به دلایل
۴۱۱	مبحث اول: کلیات
۴۱۲	مبحث دوم: اقرار
۴۱۳	مبحث سوم: اسناد
۴۱۳	الف - مواد عمومی
۴۱۴	ب- انکار و تردید
۴۱۶	ج- ادعای جعلیت
۴۱۸	د- رسیدگی به صحت و اصالت سند
۴۱۹	مبحث چهارم: گواهی
۴۲۰	مبحث پنجم: معاینه محل و تحقیق محلی
۴۲۲	مبحث ششم: رجوع به کارشناس
۴۲۳	مبحث هفتم: سوگند
۴۲۵	مبحث هشتم: نیابت قضایی
۴۲۶	فصل یازدهم: رأی
۴۲۶	مبحث اول: صدور و انشاء رأی
۴۲۹	مبحث دوم: ابلاغ رأی
۴۳۰	مبحث سوم: حکم حضوری و غیابی
۴۳۰	مبحث چهارم: واخواهی
۴۳۴	مبحث پنجم: تصحیح رأی
۴۳۴	مبحث ششم: دادرسی فوری
۴۳۹	باب چهارم: تجدیدنظر
۴۳۹	فصل اول: احکام و قرارهای قابل نقض و تجدیدنظر
۴۳۹	فصل دوم: آرای قابل تجدیدنظر

۴۴۲	فصل سوم: مهلت تجدیدنظر
۴۴۲	فصل چهارم: دادخواست و مقدمات رسیدگی
۴۴۴	فصل پنجم: جهات تجدیدنظر
۴۵۰	باب پنجم: فرجام‌خواهی
۴۵۰	فصل اول: فرجام‌خواهی در امور مدنی
۴۵۰	مبحث اول: فرجام‌خواهی و آرای قابل فرجام
۴۵۳	مبحث دوم: موارد نقض
۴۵۴	مبحث سوم: ترتیب فرجام‌خواهی
۴۵۴	مبحث چهارم: ترتیب رسیدگی
۴۵۴	مبحث پنجم: مهلت فرجام‌خواهی
۴۵۴	مبحث ششم: اقدامات پس از نقض
۴۵۷	مبحث هفتم: فرجام تبعی
۴۵۷	فصل دوم: اعتراض شخص ثالث
۴۶۲	فصل سوم: اعاده دادرسی
۴۶۲	مبحث اول: جهات اعاده دادرسی
۴۶۴	مبحث دوم: مهلت درخواست اعاده دادرسی
۴۶۵	مبحث سوم: ترتیب درخواست اعاده دادرسی و رسیدگی
۴۶۹	باب ششم: مواعد
۴۶۹	فصل اول: تعیین و حساب مواعد
۴۷۱	فصل دوم: دادن مهلت و تجدید موعد
۴۷۲	باب هفتم: داوری
۴۷۸	باب هشتم: هزینه دادرسی و اعسار
۴۷۸	فصل اول: هزینه دادرسی
۴۸۰	فصل دوم: اعسار از هزینه دادرسی
۴۸۱	باب نهم: مطالبه خسارت و اجبار به انجام تعهد
۴۸۱	فصل اول: کلیات
۴۸۱	فصل دوم: خسارات
۴۸۱	فصل سوم: مستثنیات دین
۴۸۳	باب دهم: قوانین مرتبط
۴۸۳	قانون دیوان عدالت اداری

۴۸۷	قانون شوراهای حل اختلاف
۴۹۱	قانون اجرای احکام مدنی
۴۹۸	قانون حمایت خانواده
۵۰۱	قانون نظارت بر رفتار قضات
۵۰۴	قوانین مرتبط با ثبت اسناد و املاک
۵۰۷	سایر قوانین
۵۰۹	چارت‌ها و جداول آموزشی
۵۳۹	سؤالات آزمون وکالت ۱۳۹۶ کرمانشاه
۵۴۴	پاسخنامه آزمون وکالت ۱۳۹۶ کرمانشاه
۵۴۷	سؤالات آزمون وکالت ۱۳۹۷
۵۵۴	پاسخنامه آزمون وکالت ۱۳۹۷
۵۵۷	سؤالات آزمون قضاوت ۱۳۹۷
۵۶۱	پاسخنامه آزمون قضاوت ۱۳۹۷
۵۶۳	سؤالات آزمون کارشناسی ارشد ۱۳۹۷
۵۶۷	پاسخنامه سؤالات آزمون کارشناسی ارشد ۱۳۹۷
۵۶۹	سؤالات آزمون قضاوت ۱۳۹۸
۵۷۳	پاسخنامه آزمون قضاوت ۱۳۹۸
۵۷۵	سؤالات آزمون وکالت ۱۳۹۸
۵۸۱	پاسخنامه آزمون وکالت ۱۳۹۸
۵۸۴	سؤالات آزمون کارشناسی ارشد ۱۳۹۸
۵۸۸	پاسخنامه آزمون کارشناسی ارشد ۱۳۹۸
۵۹۰	سؤالات آزمون مشاوران ۱۳۹۸
۵۹۵	پاسخنامه آزمون مشاوران ۱۳۹۸
۵۹۷	درستنامه

سخن مؤلف

کتابی که در پیش رو دارید به لطف و عنایت باری تعالی تهیه و در اختیار علاقمندان و دانشجویان داوطلب شرکت در آزمون‌های وکالت، کارشناسی ارشد، قضاوت و سایر آزمون‌های حقوقی قرار می‌گیرد. این کتاب شامل ۱۶۰۱ سؤال از سؤالات آزمون‌های سنوات قبل و سؤالات تألیفی می‌باشد. از ویژگی‌های کتاب حاضر که قبل از مطالعه تست‌ها توجه به آنها ضروری بوده و به دانشجویان محترم در یادگیری مطالب کمک شایانی خواهد نمود می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- فهرست مطالب و طبقه‌بندی سؤالات بر اساس فهرست قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ می‌باشد و سؤالات آزمون‌های مختلف در مبحث خاص خود قرار داده شده است. پس از خاتمه مباحث آیین دادرسی مدنی، در خاتمه نیز سؤالات مربوط به قوانین متفرقه از جمله تست‌های مربوط به قانون دیوان عدالت اداری، حمایت خانواده و غیره گنجانده شده است.

۲- ترتیب سؤالات در هر مبحث بر اساس سال برگزاری آزمون به ترتیب از سال ۱۳۷۹ الی آخر می‌باشد. توضیح آن که مثلاً در مبحث داوری ابتدا سؤالات سال ۱۳۷۹ در آزمون‌های مختلف، سپس سؤالات آزمون‌های سال ۱۳۸۰ و بعد آن ۱۳۸۱ الی آخر آمده است. این ترتیب اولاً سهولت در پیدا نمودن سؤال مورد نظر در آزمونی خاص را ایجاد نموده و ثانیاً روند تحول سطح دشواری و نوع سؤالات در سال‌های مختلف را نشان می‌دهد.

۳- در کتاب حاضر، برخلاف بسیاری از کتاب‌های موجود، کلیه سؤالات مربوط به آزمون‌های قبل از سال ۱۳۷۹ که بر اساس قانون قدیم آیین دادرسی مدنی طرح شده بودند، حذف شده است و از این حیث تمرکز دانشجویان محترم فقط بر قانون آ.د.م. مصوب ۱۳۷۹ قرار خواهد گرفت.

۴- آخرین تغییرات قوانین تا فروردین ۱۳۹۷ در پاسخ‌ها لحاظ شده است و چنانچه پاسخ سؤال در زمان طرح سؤال با پاسخی که مطابق قوانین فعلی صحیح است متفاوت باشد، در پاسخنامه تشریحی به آن اشاره شده است. به ویژه با توجه به تغییرات در قوانین دیوان عدالت اداری، حمایت خانواده، شوراهای حل اختلاف، تغییرات هزینه دادرسی و قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی، به روز نمودن پاسخ‌ها ضروری می‌باشد.

۵- تلاش بر آن بوده که همه سؤالات آزمون‌های برگزار شده در کتاب گنجانده شود و هیچ سؤالی حتی سؤالات تقریباً مشابه و تکراری نیز حذف نشوند، مگر سؤالاتی که با توجه به تغییر قوانین موضوع آنها منتفی شده باشد. هرچند که در نگاه اول ممکن است سؤالات تکراری دانشجویان محترم را خسته سازد، لکن باید توجه داشت که اولاً سؤالات مذکور نیز تفاوت‌هایی نسبی با یکدیگر داشته و به علاوه حجم اندکی از کتاب در حدود ۵٪ را در برمی‌گیرند. ثانیاً به واسطه فواید مرور آنها از جمله یادگیری بهتر و تثبیت مطالب و شناخت نکات مهم‌تر، صبوری در مطالعه آنها مسلماً مفید خواهد بود.

۶- پاسخ‌های هر سؤال حتی‌الامکان کاملاً تشریحی و مستند به مواد قانونی ارائه شده است. اکیداً توصیه می‌شود که در هنگام مطالعه هر پاسخ، ماده استنادی نیز با دقت مطالعه شود. در پاسخنامه علاوه بر ذکر دلایل صحیح بودن هر گزینه، علی‌الاصول به دلایل نادرستی گزینه‌های دیگر نیز در حد نیاز متعارف اشاره شده است. بنابراین به دانشجویان گرامی توصیه می‌شود که حتی اگر پاسخ تست را صحیح جواب داده‌اند، در هر حال پاسخ تشریحی تست را به واسطه نکات مندرج در آن مطالعه نمایند.

۷- در پایان کتاب برخی چارت‌ها و جداول آموزشی مختصر که حاوی نکات کلیدی می‌باشند جهت سهولت یادگیری ارائه شده و در برخی پاسخنامه‌های تشریحی نیز به چارت‌ها یا جداول مذکور ارجاع داده شده است.

در پایان امیدوارم کتاب حاضر مورد استفاده و رضایت دانشجویان محترم قرار گیرد.

رحمان عمروانی

دکترای حقوق خصوصی از دانشگاه شهید بهشتی

سوالات

کلیات

۱ قضات دادگاه‌ها در وهله اول موظفند موافق به دعاوی رسیدگی کنند.

(قضاوت - ۱۳۸۰)

الف) قوانین (ب) منابع معتبر فقهی (ج) فتاوی معتبر (د) رویه قضایی

۲ عقود و قراردادهایی که محل نظم عمومی است در قابل ترتیب اثر نیست.

(قضاوت - ۱۳۸۰)

الف) دفتر کل (ب) دادگاه (ج) مراجع دعاوی (د) مورد طرفین

۳ هیچ دادگاهی نمی‌تواند به دعوایی رسیدگی کند: (مشاوران - ۱۳۸۰)

الف) مگر این که خواهان یا وکیل یا قائم مقام یا نماینده قانونی وی رسیدگی به دعوا را با رعایت مقررات خواسته باشد.

ب) مگر این که خواهان یا فرد ذی سمت از سوی او با رعایت موازین و مقررات جاری اقامه دعوی نموده باشد.

ج) مگر این که شخص یا اشخاص ذینفع یا وکیل یا قائم مقام یا نماینده قانونی آنان رسیدگی به دعوی را برابر قانون درخواست نموده باشند.

د) مگر این که شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی یا ذی سمت قانونی از سوی آنان با رعایت کلیه موازین و مقررات جاری دادخواست کامل داده باشند.

۴ دادگاه‌ها مکلفند: (مشاوران حقوقی - ۱۳۸۱)

الف) در مورد هر دعوا به دلایل طرفین رسیدگی نموده و به صورت کلی مبادرت به صدور حکم نمایند.

ب) به دعوی مطروحه با توجه به مندرجات دادخواست رسیدگی نموده و به صورت عام حکم صادر کنند.

ج) به دعوی مطروحه با توجه به نتیجه رسیدگی به دلایل متداعیین رأی پرونده را صادر کنند.

د) در مورد هر دعوا به طور خاص تعیین تکلیف نمایند.

۵ حکمی از دادگاه عمومی صادر شده که، با توجه به مقررات حاکم در زمان صدور آن

غیرقابل فرجام و با توجه به مقررات حاکم در زمان ابلاغ آن قابل فرجام است. فرجام‌خواهی محکوم علیه نسبت به این حکم، قانوناً:

(وکالت - ۱۳۸۳)

الف) ممکن نیست. (ب) ممکن است.

ج) بستگی به مقررات فعلی دارد. (د) بستگی به نظر ریاست دیوان عالی کشور دارد.

۶ هرگاه قاضی مجتهد باشد و قانون را خلاف شرع بداند باید: (سراسری - ۱۳۸۳)

- الف) جهت ارجاع پرونده را به شعبه دیگر، قرار عدم صلاحیت صادر نماید.
 ب) جهت ارجاع پرونده به شعبه دیگر، قرار امتناع از رسیدگی صادر نماید.
 ج) بر اساس نظر اجتهادی خود اقدام به صدور رای نماید، اما این رای قابل نقض می‌باشد.
 د) بر اساس نظر اجتهادی خود اقدام به صدور رای نماید، اما این رای فقط نزد مجتهد جامع الشرایط قابل شکایت است.

۷ اگر در ارتباط با دعوی مطروحه حکم قانونی موجود نباشد، قاضی رسیدگی‌کننده چه تکلیفی دارد؟ (وکالت - ۱۳۸۴)

- الف) از نظر قانونی تکلیفی ندارد و می‌تواند دعوی را رد کند.
 ب) بایستی با استناد منابع معتبر اسلامی و یا عرف، حکم قضیه را صادر نماید.
 ج) بایستی با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر و اصول حقوقی حکم قضیه را صادر نماید.
 د) بایستی با استناد به منابع معتبر اسلامی و فتاوی معتبر یا عرف مسلم حکم قضیه را صادر نماید.

۸ مقررات مربوط به سازمان قضاوتی، از قواعد آمره: (سراسری - ۱۳۸۴)

- الف) بوده و اثر فوری دارند و توافق خلاف آنها بی اثر است.
 ب) بوده و اثر فوری ندارند و توافق خلاف آنها بی اثر است.
 ج) نبوده و اثر فوری دارند و توافق خلاف آنها معتبر است.
 د) نبوده و اثر فوری ندارند و توافق خلاف آنها معتبر است.

۹ مقررات آیین دادرسی مدنی به معنای اخص، اصولاً، از قواعد (آزاد - ۱۳۸۴)

- الف) آمره شمرده می‌شوند و توافق خلاف آنها موثر نیست.
 ب) مخیره شمرده می‌شوند و توافق خلاف آنها موثر است.
 ج) آمره شمرده می‌شوند و توافق خلاف آنها، به صلاحدید دادگاه، موثر است.
 د) مخیره شمرده می‌شوند و توافق خلاف آنها، به صلاحدید دادگاه موثر است.

۱۰ دادگاهها در امور مدنی موظفند: (مشاوران حقوقی - ۱۳۸۵)

- الف) در دعوی مطروحه با احراز واقع رأی مقتضی صادر و تعیین تکلیف قانونی نمایند.
 ب) با توجه به خواسته دعوی رسیدگی و با صدور رأی تعیین تکلیف نمایند.
 ج) در مورد هر دعوی به طور خاص تعیین تکلیف قانونی نمایند.
 د) در خصوص دعوی مطروحه با احراز واقع و اعلام ختم رسیدگی رأی قانونی صادر نمایند.

۱۱ رسیدگی به دعاوی بازرگانی، در حال حاضر، در دادگاههای برابر

به عمل می‌آید، جز در مواردی که ترتیب خاصی تعیین شده باشد. (سراسری - ۱۳۸۵)

- الف) تجاری - قانون تجارت
 ب) عمومی - قانون تجارت
 ج) تجاری - قانون آیین دادرسی مدنی
 د) عمومی - قانون آیین دادرسی مدنی

۱۲ هرگاه پس از تقدیم دادخواست نخستین به دادگاه صالح، به موجب قانون، در قلمرو یا نوع چنین دادگاهی تغییر ایجاد شود به گونه‌ای که صلاحیت خود را از دست بدهد، علی القاعده تغییر ایجاد شده
 (سراسری - ۱۳۸۵)

- الف) در قلمرو یا نوع، مانع رسیدگی دادگاه است.
 ب) در قلمرو یا نوع، مانع رسیدگی دادگاه نیست.
 ج) در قلمرو مانع رسیدگی است اما در نوع، مانع رسیدگی نیست.
 د) در قلمرو مانع رسیدگی دادگاه نیست اما در نوع، مانع رسیدگی است.

۱۳ پیش از صدور رأی که از دادگاه انقلاب صادر شده و طبق مقررات قطعی است، طرفین توافق می‌نمایند که رأی مزبور قابل تجدیدنظر باشد. این رأی قابل تجدیدنظر: (آزاد - ۱۳۸۵)
 الف) است، چون مربوط به حقوق خصوصی اشخاص است.
 ب) نیست، چون توافق خلاف قواعد آمره است.
 ج) است، چون در دادگاه انقلاب تنها به موازین شرعی عمل می‌شود.
 د) نیست، چون امر در دادگاه انقلاب مطرح است.

۱۴ برابر ماده ۷ قانون آئین دادرسی مدنی به ماهیت هیچ دعوایی نمی‌توان در مرحله رسیدگی نمود تا زمانیکه در مرحله در آن دعوی صادر نشده باشد مگر
 (مشاوران حقوقی - ۱۳۸۶)

- الف) نخستین - بالاتر - قراری - به تشخیص دادگاه.
 ب) بالاتر - نخستین - حکمی - به موجب قانون.
 ج) نخستین - بالاتر - حکمی - به تشخیص دادگاه.
 د) بالاتر - نخستین - قراری - به موجب قانون.

۱۵ چنانچه قاضی مجتهد باشد و قانون را مخالف شرع بداند: (وکالت - ۱۳۸۷)
 الف) پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال می‌نماید تا حل اختلاف شود.
 ب) باید بر اساس اجتهاد خود رأی صادر کند و رأی قابل تجدیدنظر است.
 ج) باید بر اساس اجتهاد خود رأی صادر نماید و رأی قطعی است.
 د) پرونده به شعبه دیگری جهت رسیدگی ارجاع خواهد شد.

۱۶ چنانچه در قضیه مطروحه اصلاً قانونی وجود نداشته باشد، وظیفه قاضی چیست؟ (وکالت - ۱۳۸۷)

- الف) باید حکم به رد دعوا صادر نماید.

۱ **گزینه الف صحیح است.** به استناد ماده ۳ ق.آ.د.م قاضی باید به ترتیب اول بر اساس قوانین موضوعه و ثانیاً بر اساس منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر و ثالثاً بر اساس اصول حقوقی که مغایر موازین شرعی نباشد رای صادر نماید. مطابق قواعد حقوقی اصل زمانی حجیت دارد که هیچ دلیل دیگری وجود نداشته باشد (الاصل دلیل حیث لا دلیل).

۲ **گزینه ب صحیح است.** به استناد ماده ۶ ق.آ.د.م

۳ **گزینه ج صحیح است.** به استناد ماده ۲ ق.آ.د.م

۴ **گزینه د صحیح است.** به استناد ماده ۴ قانون آ.د.م- البته شایان ذکر است جمله مذکور در گزینه ج نیز علی الاصول صحیح می باشد. لکن با توجه به قید «متداعیین» در گزینه ج باید آن را اشتباه دانست. زیرا قاضی دادگاه در مورد کارشناسی و معاینه محل می تواند به استناد موارد ۲۵۷ و ۲۴۸ ق.آ.د.م رأساً اقدام و به نتایج دلایل مذکور ترتیب اثر دهد.

۵ **گزینه الف صحیح است.** به استناد جمله دوم ماده ۹ ق.آ.د.م - از طرفی گزینه ج را نباید صحیح دانست و هرچند قانون جدید می تواند آراء صادره در گذشته را قابل فرجام بداند، لکن باید توجه داشت که قانونگذار علی الاصول به واسطه ایجاد حق مکتسبه برای محکوم له رأی، چنین اقدام خلاف اصول حقوقی را انجام نمی دهد. در واقع در خصوص قابلیت تجدیدنظرخواهی یا فرجام از رأی، قانون جدید عطف به ماسبق نمی شود، زیرا خلاف حقوق مکتسبه محکوم له دعوا می باشد. به صراحت ماده ۹ ق.آ.د.م، آراء از حیث قابلیت تجدیدنظر و فرجام تابع قوانین زمان صدور آنها هستند. ماده مذکور استثناء قاعده را «صرفاً» در جایی می داند که مقررات راجع به قابلیت فرجام یا تجدیدنظر، «خلاف شرع» شناخته شوند. در ماده مذکور درج نشده «مگر آن که خلاف آن در قانون تصریح شده باشد»، و لذا قانونگذار به عدم درج خلاف حق مکتسبه مذکور در قانون جدید توجه داشته است.

۶ **گزینه ب صحیح است.** در مواردی که قاضی دادگاه بنا به دلایلی صلاحیت رسیدگی نداشته باشد باید با صدور «قرار امتناع از رسیدگی» پرونده را به رئیس شعبه اول یا معاون ارجاع وی ارسال نموده تا پرونده به شعبه دیگری جهت رسیدگی ارجاع شود. از جمله موارد عدم صلاحیت قاضی و در نتیجه صدور قرار امتناع از رسیدگی می توان به مواد ۹۱، بند ۲ ماده ۸۴ و تبصره ماده ۳ ق.آ.د.م اشاره نمود. شایان ذکر است قرار عدم صلاحیت در موارد عدم صلاحیت «دادگاه» و قرار امتناع از رسیدگی در موارد عدم صلاحیت «قاضی یا شعبه» صادر می شود.

۷ **گزینه ج صحیح است.** به استناد ماده ۳ ق.آ.د.م

۸ **گزینه الف صحیح است.** در بین انواع مقررات آیین دادرسی مدنی، همگی از قواعد آمره بوده و اثر فوری دارند، به استثناء قواعد ناظر بر صلاحیت محلی که تکمیلی هستند و عطف به ماسبق

نمی‌شوند (اثر فوری ندارند). ر.ک چارت شماره ۲

۹ **گزینه الف صحیح است.** مقررات آ.د.م به معنای اخص از قواعد آمره بوده و لذا توافق خلاف آنها بلا اثر است.

۱۰ **گزینه ج صحیح است.** به استناد ماده ۴ ق.آ.د.م- شایان ذکر است که هرچند ظاهر گزینه ب ممکن است صحیح به نظر رسد، لکن گزینه ب به واسطه قید «با توجه به خواسته» اشتباه است، زیرا دادگاه در خصوص بسیاری از قرارها اصلاً به خواسته دعوا توجه ننموده و به صرف عدم رعایت برخی شرایط شکلی مانند عدم تودیع تأمین اتباع بیگانه یا عدم تودیع تأمین دعوای واهی و یا عدم صلاحیت، قرار مقتضی صادر می‌نماید. از طرفی مسلماً طراح سؤال به نص ماده ۴ ق.آ.د.م توجه داشته است.

۱۱ **گزینه د صحیح است.** به استناد ماده ۱ و اطلاق ماده ۱۰ ق.آ.د.م

۱۲ **گزینه د صحیح است.** زیرا تغییر در «قلمرو» به صلاحیت محلی اشاره دارد که عطف به ماسبق نمی‌شود. اما تغییر در «نوع» به عمومی یا اختصاصی بودن دادگاه اشاره دارد که از موارد صلاحیت ذاتی بوده و تغییر آن عطف به ما سبق می‌شود. شایان ذکر است صلاحیت ذاتی مراجع از حیث صنف، نوع و درجه قابل بررسی است و از حیث «نوع» مراجع به عمومی و اختصاصی تقسیم می‌شود. ر.ک چارت شماره ۵

۱۳ **گزینه ب صحیح است.** مقررات ناظر بر قابلیت تجدیدنظرخواهی از آراء در شاخه مقررات آیین دادرسی مدنی به معنای اخص قرار دارد و لذا آمره بوده و بنابراین توافق خلاف آنها بلااثر می‌باشد. با اذن قانون‌گذار و مطابق ماده ۳۳۳ ق.آ.د.م اصحاب دعوا می‌توانند با توافق یکدیگر حق تجدیدنظرخواهی را از خود سلب کنند، اما عکس آن را قانون‌گذار تجویز ننموده و لذا طرفین نمی‌توانند با توافق یکدیگر بر قابلیت تجدیدنظر آرا توافق کنند.

۱۴ **گزینه ب صحیح است.** به استناد ماده ۷ ق.آ.د.م- ماده مذکور به اصل شروع رسیدگی از دادگاه بدوی اشاره دارد.

۱۵ **گزینه د صحیح است.** به استناد تبصره ماده ۳ ق.آ.د.م

۱۶ **گزینه د صحیح است.** به استناد ماده ۳ ق.آ.د.م

۱۷ **گزینه الف صحیح است.** به استناد ماده ۹ ق.آ.د.م

۱۸ **گزینه الف صحیح است.** زیرا صلاحیت بین دادگاه عمومی و انقلاب ذاتی محسوب می‌شود و مقررات ناظر بر صلاحیت ذاتی نیز عطف به ما سبق شده و اثر فوری دارند. بنابراین در موضوع سؤال دادگاه عمومی باید با صدور قرار عدم صلاحیت پرونده را به دادگاه انقلاب ارسال نماید.

۱۹ **گزینه د صحیح است.** زیرا قواعد ناظر بر تعداد قضاات هر دادگاه، در دسته مقررات ناظر بر سازمان قضائاتی قرار می‌گیرد که این مقررات اولاً آمره هستند و ثانیاً عطف به ماسبق نیز می‌شوند، مگر